

PRZYMIERZE POLSKO-PRUSKIE

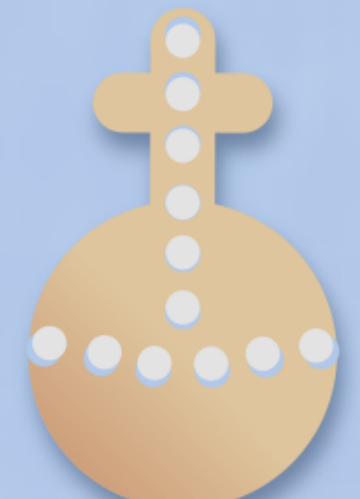
Przez prawie cały XVIII wiek Rzeczpospolita zależna była od swojego rosyjskiego sąsiada. Za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego (1764-1795) Rosjanie traktowali Polskę jak swój protektorat. Jednak pod koniec lat 80. XVIII wieku sytuacja międzynarodowa zaczęła się zmieniać na korzyść naszej ojczyzny. W okresie obradowania Sejmu Wielkiego pojawiła się szansa na odzyskanie pełnej niezależności. Jak do tego doszło?

1717
Sejm niemy

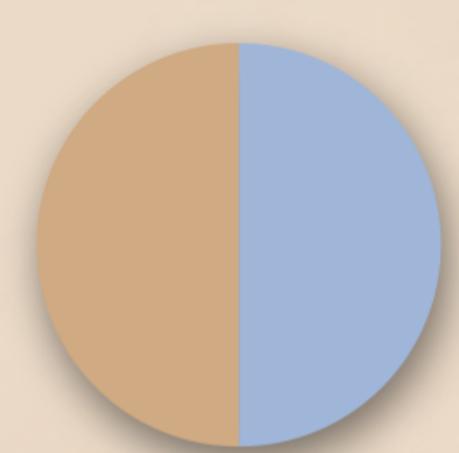

1733
Elekcja Augusta III

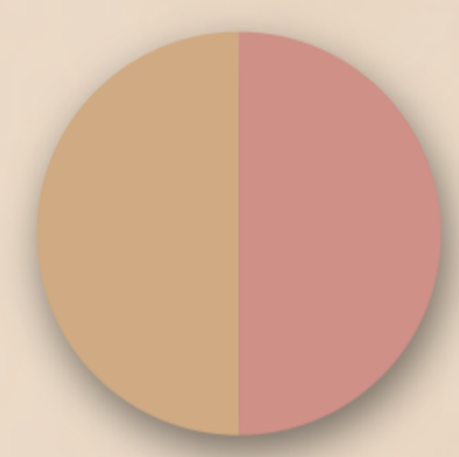
1764
Elekcja Stanisława Augusta Poniatowskiego

Rosyjska dominacja w Rzeczpospolitej

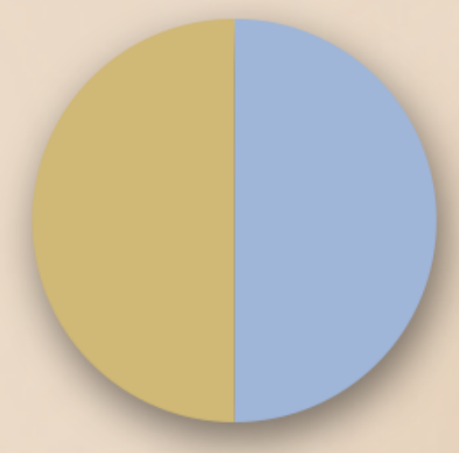
WIELKA BRYTANIA - ROSJA

Anglicy do utrzymania potęgi na morzach potrzebowali floty, ta zaś wymagała stałych dostaw drewna, konopi, lnu i wosku. Importowali je w większości z Rosji, lecz państwo carów nie było zainteresowane zakupami produktów przemysłowych z Anglii. **Bilans handlowy był więc niekorzystny dla Anglików**, którzy ponadto obawiali się wzrostu potęgi Rosji. W przypadku pokonania Szwecji i Turcji mogłaby ona zająć kolejne ziemie i zachwiać równowagę sił w Europie. **Anglia poszukiwała nowego partnera handlowego.**

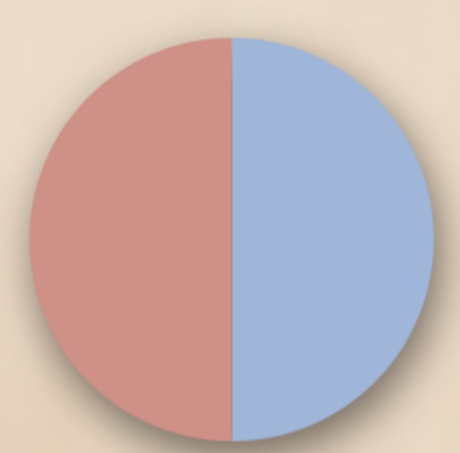
WIELKA BRYTANIA - RZECZPOSPOLITA

Chcąc wymusić rosyjskie ustępstwa względem Turcji, Anglia rozważała współpracę z Rzeczpospolitą. Mogłaby kupować potrzebne flocie surowce znacznie taniej niż w Rosji, gdyż większość z nich i tak pochodziła z Ukrainy czy Litwy. W zamian sprzedawałaby towary przemysłowe, potrzebne w Rzeczpospolitej do zakładania manufaktur czy usprawniania rolnictwa. **Wspólne interesy skłaniały oba kraje do rzucenia wyzwania Rosji. Pod koniec 1790 roku do Londynu wyruszył polski dyplomata.** Handel wymagał jednak uregulowania kwestii Gdańska i Torunia.

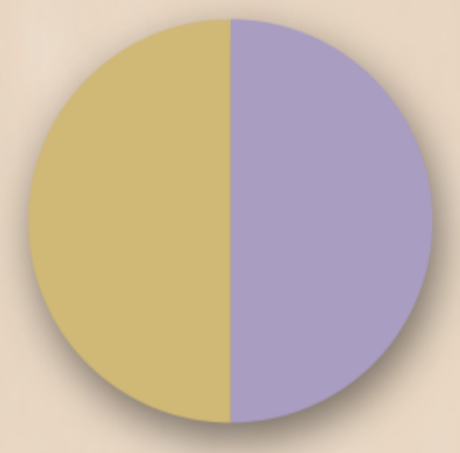
PRUSY - ROSJA

Po kilku dekadach sympatii, stosunki rosyjsko-pruskie uległy **pogorszeniu**. Rosja związała się z Austrią, co zagroziło Prusom. Prusy nie mogły pozwolić na wzmocnienie swojego austriackiego konkurenta. Obawiali się, że dwory cesarskie zupełnie zdominują tę część Europy. Król Fryderyk Wilhelm II gotów był więc na wypowiedzenie wojny potężnej Rosji. Potrzebował jednak do tego sojuszników.

RZECZPOSPOLITA - ROSJA

Rzeczpospolita od dekad znajdowała się pod dominacją rosyjską. Ambasador carycy miał najwięcej do powiedzenia w Warszawie i często brutalnie ingerował w wewnętrzne sprawy Polski. Uniemożliwiał to przeprowadzenie niezbędnych reform, które wzmocniłyby kraj po utracie ziem w I rozbiore. Przez Polskę wiodły wówczas szlaki, którymi Rosjanie przemieszczali armię w trakcie wojny z Turcją. Ich zamknięcie, w razie ogłoszenia przez Polskę neutralności, utrudniłoby Rosji prowadzenie wojny.

PRUSY - AUSTRIA

Od kiedy Prusy odebrały Austrii Śląsk (połowa XVIII wieku), państwa te były w bardzo złych stosunkach. Prusy obawiały się wzmocnienia sąsiada po wygranej wojnie z Turcją. Chcąc zmusić Austrię do zawarcia szybkiego pokoju z Państwem Otomańskim, zagroziły jej agresją. Aby zwiększyć swoje szanse, **zapropowały Polsce sojusz.** Rzeczpospolita miała oddać Prusom Gdańsk i Toruń, w zamian za pomoc w odzyskaniu od Austrii Galicji, utraconej w I rozbiore. Na początku 1790 roku Prusy mobilizowały swoją armię przy granicy z Austrią.

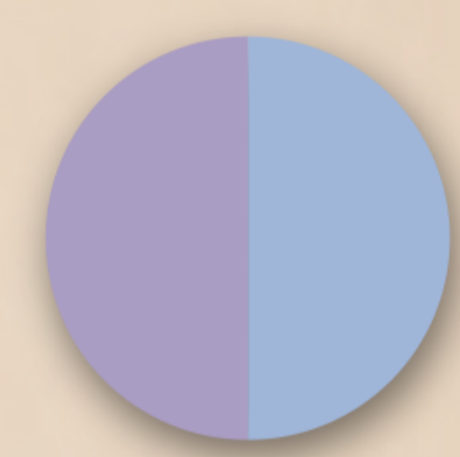
PRUSY - RZECZPOSPOLITA

Prusy obawiały się, że Rzeczpospolita zwiąże się sojuszem wojskowym z Rosją, wzmocni państwo na drodze reform i pokusi się o odzyskanie ziem utraconych w I rozbiore na rzecz zachodniego sąsiada. Próbowały więc przeciągnąć Polskę na swoją stronę, oferując jej przymierze, a nawet pomoc w odzyskaniu Galicji. **Sojusz został podpisany 29 marca 1790 roku.** W zamian Prusy domagały się przekazania Torunia i Gdańska, który po I rozbiore oddzielony był od Rzeczpospolitej posiadłościami pruskimi.

**ROSJA - TURCJA
ROSJA - SZWECJA**

W **1787 roku** Turcja wypowiedziała wojnę Rosji, a rok później zrobiła to także Szwecja. Uwikłana w **wojnę na dwa fronty** caryca Katarzyna II musiała wysłać swoje armie zarówno na południe, jak i na północ. Zmniejszyło to jej możliwości ingerencji w sprawy Rzeczpospolitej, co szybko dostrzegli polscy patrioci przygotowujący się do sejmu, zwanego później Wielkim.

AUSTRIA - ROSJA

Obu państwom zależało na zachowaniu równowagi sił w tej części Europy. Austria dołączyła więc w **1788 roku** do wojny rosyjsko-tureckiej po stronie carycy. Liczyła na szybkie zwycięstwo i podzielenie się z Rosją nowymi ziemiami, kosztem Turcji.

RZECZPOSPOLITA - AUSTRIA

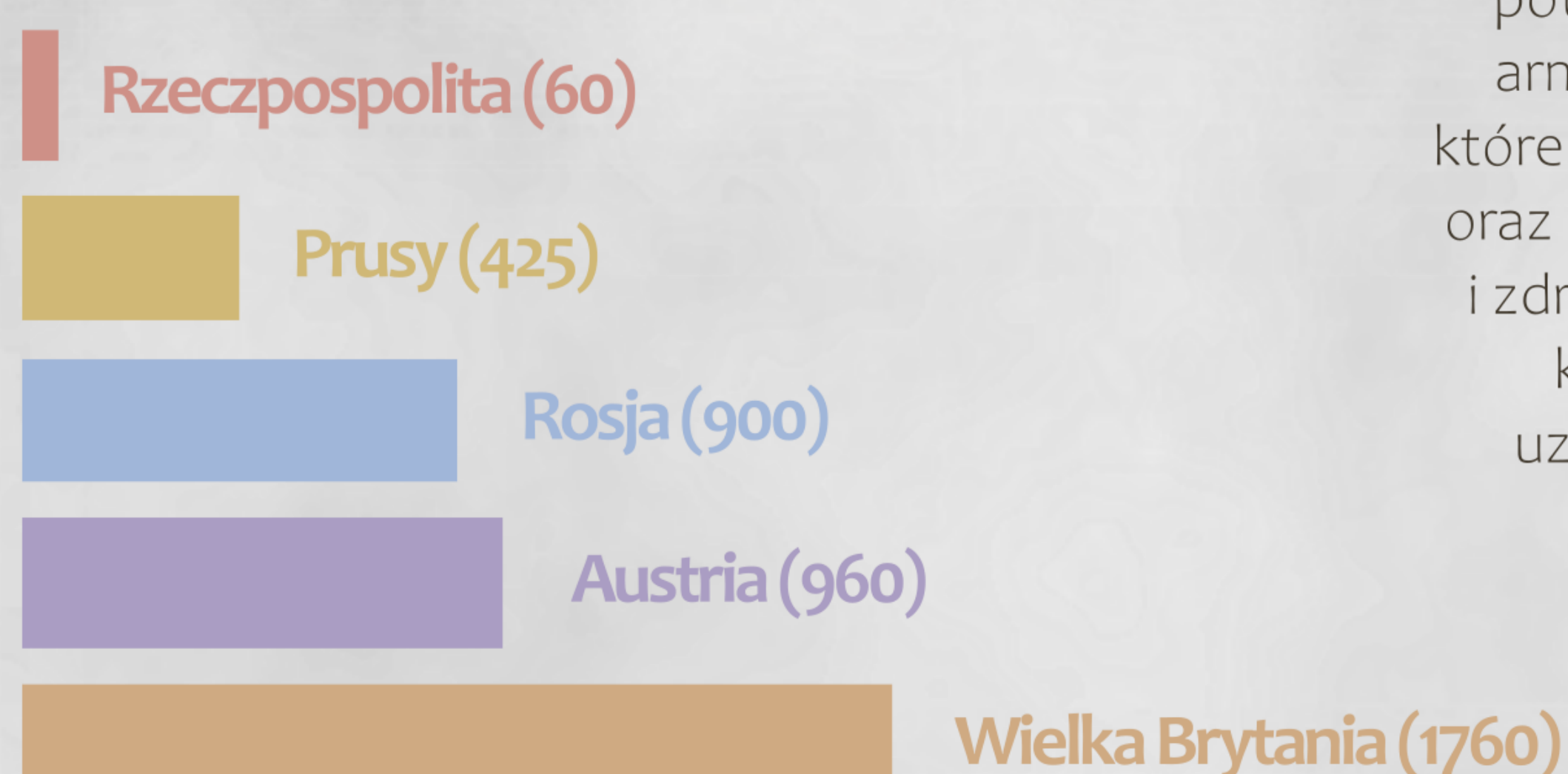
Jakkolwiek Austria uczestniczyła w I rozbiore, nie była negatywnie nastawiona do Rzeczpospolitej. Zrobiła to po to, aby Prusy i Rosja nie wzmocniły się zbyt. Pozostawała **życzliwa Polsce** i wspierała program reformujący Rzeczpospolitą, dzięki któremu osłabłyby wpływy Rosji w Warszawie.

**wielki nieobecny:
FRANCJA**

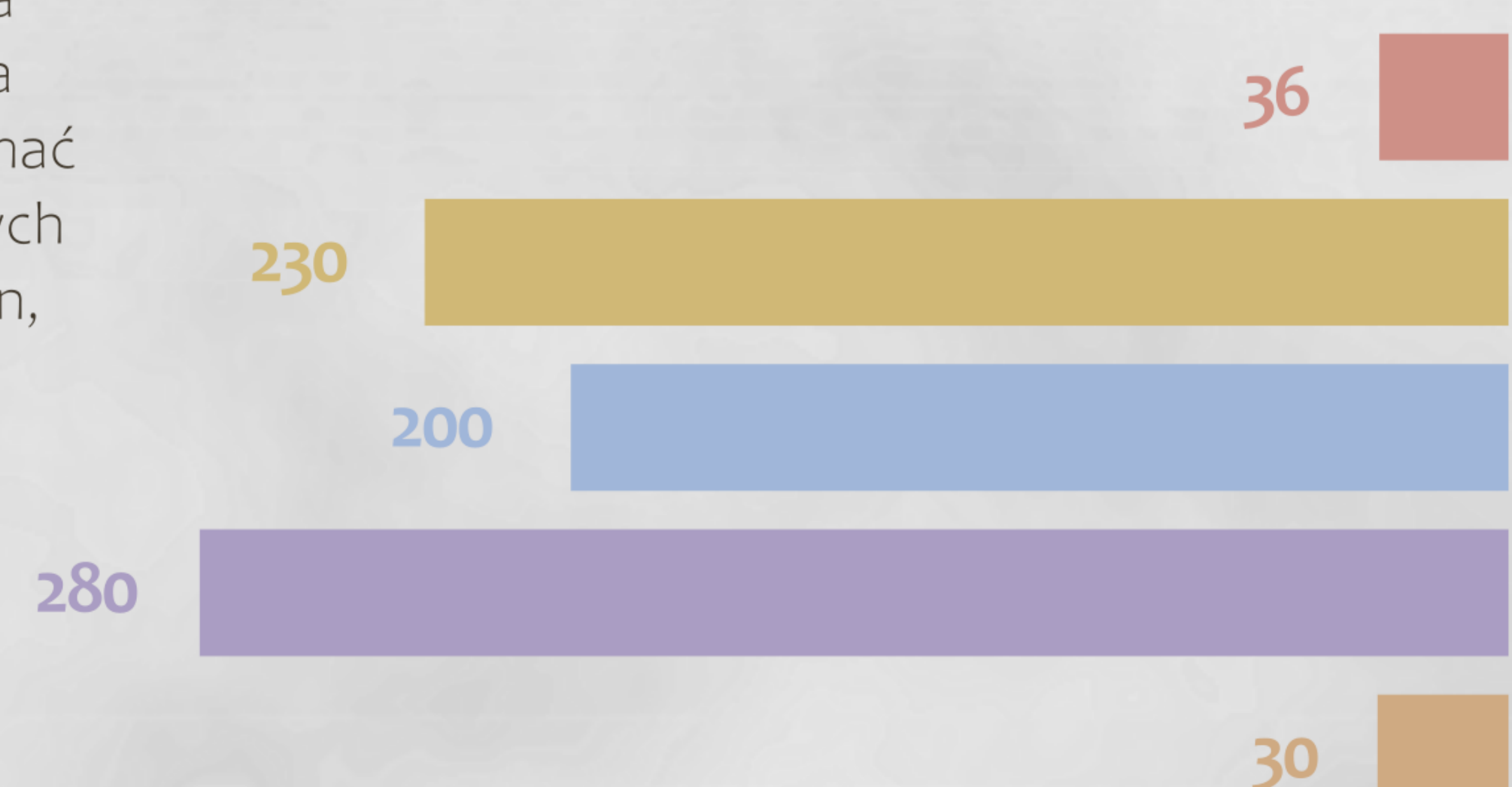
W **1789 roku** wybuchła we Francji rewolucja, która uniemożliwiła jej kontynuowanie polityki wschodniej.

Dochód roczny w tonach srebra

Do prowadzenia wojny potrzebna jest stała armia, pieniądze, za które można ją utrzymać oraz populacja młodych i zdrowych mężczyzn, którymi można uzupełnić straty w szeregach.

Liczebność armii w tysiącach

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2021

Projekt „Dla Niepodległości - kontynuacja” realizowany przez Fundację Wolność i Demokracja.

Uznanie autorstwa 4.0. Międzynarodowa, projekt: "Dla Niepodległości - kontynuacja"

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

opracowanie: Łukasz Wrona, Mateusz Białowiejski
grafika: Urszula Wrona